

Eğitim Yönetiminde Kurumsal Programlama ve Planlamanın Öğrenciler Açısından İncelenmesi

Burç Dermanlı

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Yöneticisi, burcdermanli07@gmail.com

ORCID:0000-0002-7210-6672

Özet

Uluslararası konseptte gelişmekte olan ülkeler ile gelişmiş ülkeler eğitim perspektifleri açısından incelendiğinde, gelişmiş ülkelerin öğrenciler açısından programlama ve planlamanın geliştirilmesine verdiği önemin diğerlerine göre oldukça fazla olduğu görülmüştür. Eğitim yönetiminin merkezi nirengi noktasında öğrenci olduğuna göre eğitim kurumlarının işleyişi de öğrencilere dönük düzenlenmek zorundadır. Eğitimcilere verilen önem onlara sahip çıkma ve onlardan en yüksek verimi elde etmeyi gerektirdiği kadar öğrencilere verilen önem de onlara sahip çıkmayı ve onlardan en yüksek verimi elde etmeyi gerektirmektedir. Eğitimin bu sarmalı eğitim kurumlarının programlama ve planlamanın geliştirilmesinin ne kadar önemli olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle günümüz eğitim anlayışında özellikle de öğrenci merkezli öğrenim yönteminde programlama ve planlamanın geliştirilmesinde benimsenen yaklaşımlar bu ekseninde yoğunlaşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Kurumları, Kurumsal Programlama, Kurumsal Planlama

Examination of Corporate Programming and Planning in Education Management from the Point of View of Students

Abstract

When developing countries and developed countries in the international concept were examined from the point of view of educational perspectives, it was found that the importance given by developed countries to the development of programming and planning from the point of view of students was quite high compared to others. Since the center of the educational administration is the student at the triangulation point, the functioning of educational institutions must also be organized for students. The importance given to educators requires taking care of them and getting the highest efficiency from them, as well as the importance given to students requires taking care of them and getting the highest efficiency from them. This spiral of education reveals how important it is to improve the programming and planning of educational institutions. Therefore, the approaches adopted in the development of programming and planning in today's understanding of education, especially in the student-centered learning method, are concentrated on this axis.

Key Words: Educational Institutions, Corporate Programming, Corporate Planning

Giriş

Eğitim yönetiminde ilerleme kaydetmek için birçok değişim yapılabilmektedir. Eğitim konularındaki farklılıklar eğitim yapısında verimi yüksek bir ortam oluşturmak, eğitimin ihtiyaçlarını daha etkili yerine getirmek, ilerideki sosyal ihtiyaçları giderecek bilginin, yeteneğin, hareket ve idrakin yaratılması, kişisel ve sosyal hayatın idamesini ve geliştirilmesine zemin hazırlamak, toplumu ileriye uygun bir yapıya dönüştürmek, değişim aşamalarının idaresiyle alakalı bilgi, yetenek ve idrak gücünü verme gayesiyle yerine getirilebilir (Cemaloğlu, 2011:241-242).

Ülkemizde değişik dönemlerde yapılan kalkınma planlarında farklı bölümler içerisinde yer alan, bazı nicel hedeflere ulaşılmasına rağmen istenilen düzeyde gerçekleşemeyen eğitim ve öğretim programlama ve planlamasının toplumun eğitim gereksinimlerinin yine halkın beklentileri yönünde eşitlik ve hak anlayışı çerçevesinde karşılanmaması nedeniyle eğitimin problemlerini

çözme gücünden uzak olduğu söylenebilir (Özdemir, 2018:29).

Eğitim yönetiminde kurumsal programlama ve planlamanın halka hizmet etmesi gereken bir araç olması gerektiği ve öğrenim stratejilerinin ekonomiye insan girdisi sağlama anlayışı yerine eğitim hakkı ve eşitlik anlayışı çerçevesinde ele alınması, bunun da ancak eğitim politikalarının belirlenmesi sürecinde toplumun katılımı sağlanarak demokratik bir süreçle sağlanacağı söylenebilir (Ereş, 2004:21).

Eğitim sisteminde programlama ve planlama ile ilgili değişikliğin birinci adımı, geçmiş uygulamaların incelenmesi ve buradaki aksaklıkların ortaya konmasıdır. Dolayısıyla, programlama plan ile uygulamaya konulan her faaliyetin sonucunda, kurumun önceki durumu ile uygulama sonrası durumunu karşılaştırarak performans ölçekleri ile değerlendirilmesi gerektiği ifade edilebilir (Genç, 2007:31).

Eğitim sisteminin vazgeçilmez ve esas unsuru olan okullar, toplumların kültürel zenginliklerini yaşatabilmeleri ve çağın gelişmelerine yön vermekte etkin olabilmeleri için, programlama öneme sahip kurumların en başta gelenidir (Önder ve Güçlü, 2014:111).

Okulların kendilerinden beklenen işlevleri yerine getirebilmeleri; iyi bir planlamaya ve bu planın etkin bir şekilde uygulanmasına bağlıdır. Bir olgu olarak değişme, tüm örgütlerde olduğu gibi eğitim örgütlerinde de; amaç, yapı, süreç, yöntem ve davranış gibi özelliklerin uzun dönemde etkisiz hale gelmesine ve çevreye uyumunda güçlüklerle karşılaşmasına yol açmaktadır (Koyuncu, 2011:87).

Eğitim kurumlarının, bu veya benzeri bir nedenle, çevreye uyum sağlamaları, çevreyi değişime hazırlayabilmeleri; yenilik yapmaları, açık ve dışa dönük stratejiler geliştirmeleri, uzun soluklu planlamalar yapmaları, proje ve paradigmalarını bu yönde geliştirmeleri zorunludur (Cemaloğlu, 2011:250).

KURUMSAL PROGRAMLAMA VE PLANLAMADA ÖĞRENCİ MERKEZLİLİK

Kurumsal Programlama ve Planlamanın Kavramsal Çerçevesi

İlk olarak sadece askeri merkezli sistemlerde uygulanan programlama ve planlama daha sonralarda ekonomi, toplum, sanat, spor, psikoloji alanlarında da uygulanmaya başlamıştır. Bu alanların yönetiminde galibiyete götüren planlama tanımı; önüne istihdam kelimesini alarak iş hayatını etkileyen bir hal alırken, programlama düşünme tanımıyla da zihinsel alanı ilgilendiren bir hal alınmıştır (Güçlü, 2003:62).

Çevreyi doğru analiz etme, geniş zamanlı düşünme çabasını içinde barındıran programlama ve planlama konsepti her alanda önemli bir yere sahip bir yapısal bütünlüktür. Programlama ve planlamanın genel bir tanımını yapmak gerekirse; gelecekte belirlenen bir hedefe ulaşmak için günümüz şartlarını göz önüne alarak yapılan her türden işlevsel düzenlemelerdir (Özer, 2015:75).

Bir diğer tanımda da programlama ve planlama şu şekilde ifade edilmiştir; işletmenin, gelecekte kendini gördüğü noktaya ne zaman ve nasıl ulaşılacağını elinde bulunan kaynakların aktarım yönünü belirleyerek ifade etmesidir (Yurtseveroğlu, 2004:392).

Kurumsal programlama ve planlama tek seferlik alınan ve değiştirilemez kararlar değildirler. Aksine sürekli güncellenmesi gereken, değişime açık kararlardır ve yapılan güncellemelerle geçmişte alınan programlama ve planlama kararları değiştirilebilir, iptal edilebilir. Değiştirilebilir olması gereken programlama ve planlama kararları alınır iken, yöntemler olabildiğince esnek yapıya sahip olmalıdır (Budak, 2000:6).

Kurumsal Programlama ve Planlamanın Kapsamı

Programlı ve planlı bir şekilde hareket edilirken bunları tasarlayan mekanizma, programlama ve planlamadan etkilenen yapıyı da hesaba katarak tasarlanmalıdır. Programlama ve planlamayı uygulayacak olan çevreyi hesaba katmadan oluşturulan programlama ve planlama sığ kalarak uygulamada güçlüklerle karşı karşıya kalabilmektedir (Güçlü, 2003:62).

Sosyal yapının en küçük birimi olan ailede, kurumlarda, devlet yönetiminde programlama ve planlama yapılarak atılan her adım düzen getirmektedir. Programlama ve planlama yapılmadan, böyle davranmadan yönetilen bir aile verimsiz ve kalitesiz yaşama sahip olur. Kurumların programlama ve planlama olmaksızın hareket etmeleri mümkün değildir (Dura ve Karakoç, 2009:479).

Ulusal anlamda her çevreyi hesaba katarak oluşturulan programlama ve planlamalarda aynı zamanda piyasanın da canlı ve değişkenlik gösteren bir yapıya sahip olduğu da dikkate alınmalıdır. İşletmeler, kurumlar hangi piyasada faaliyet gösterirlerse gösterebilirler faaliyet gösterdikleri piyasa zaman içerisinde değişkenlik gösterebilecek bir yapıya sahiptir (Yurtseveroğlu, 2004:398).

Programlama ve planlama tanımlarına göre kurumsal anlamda öğrenci merkezli eğitim mekanizması, eğitim kurumunun hangi işi yaptığını veya yapmak istediğini, ne tür bir eğitim kurumu olduğunu veya olmak istediğini, öğrenciye beklentisini kazandırmaya çalıştığını tanımlayan amaç, hedef ve görevlerin tümü ve bunları gerçekleştirmek için gerekli yöntemler olarak tanımlanabilir. Başka bir ifadeyle programlama ve planlama amaçlarını gerçekleştirmeye çalışan bir eğitim kurumunun uygulayacağı hareket biçimi olarak da tanımlanabilir (Koyuncu, 2011:87).

Programlama ve planlama kavramına yönelik tanımlamalara göre, amaç, hedef ve görevler milli eğitim kanunlarında ve ilgili diğer kanunlarda belirlenmiştir. Bu amaç ve görevleri gerçekleştirecek yöntemler ise eğitim kurumlarının kendilerine ait yönetmeliklerinde bulunmaktadır. Burada önemli olan amaca ulaşmada yöntemin önemidir (Ekiz ve Somel, 2005:101).

Programlama ve planlamada sorun, belirlenen yöntemlerin işlevselliği ile ilgilidir. Uygulamalar ve eğitim sisteminin sorunları karşılaştırıldığında eğitim sisteminin yeterince işlevsel bir programlama ve planlama yapısının olmadığı düşünülmektedir (Güçlü, 2003:62).

Kurumsal anlamda eğitim sürecinde önemli bir yere sahip olan programlama ve planlama komitesinin bunlardan etkilenecek tüm kesimleri temsil eder nitelikte olması gerekir. Programlama ve planlamadan etkilenecek kesimleri temsil etmeyen bir programlama ve planlama komitesinin yapacağı uygulamanın sürdürülebilir olamayacağı açıktır (Yurtseveroğlu, 2004:398).

Işık ve Aypay (2004:356-357), kurumsal programlama ve planlama komitesinin karakteristikleri olarak dört unsur üzerinde durmuştur. Bu unsurlar şunlardır: Planlama komitesi üyeleri kurumun

farklı düzeylerinde çalışan bireyleri içermelidir. Planlama komitesi üyeleri okulun içinde bulunduğu toplum kesimlerinin tümünü temsil etmelidir. Planlama komitesinin büyüklüğü yönetilebilir olmalıdır. Planlama komitesi üyeleri temsil ettikleri grubun çıkarlarını, kendilerinin kişisel çıkarlarını, okulun ve öğrencilerin çıkarlarını kollayacak iradede olmalıdır.

Kurumsal Programlama ve Planlamanın Niteliği

Tabiatının bir gereği olarak insan hayatı boyunca belli kararlar alan ve bu kararların neticesinde hayatını sürdüren bir yapıya sahiptir. İnsanlık var olduğundan beri programlama ve planlama da var olmuştur. Çünkü programlama ve planlama kavramı kişiye, kuruma gelecekte oluşabilecek olumlu ya da olumsuz durumları öngörme imkânı sunmaktadır (Bryson, 2010:259).

Programlama ve planlama ile bir hamleyle savaşlar kazanılmış, medeniyetler kurulmuş, ekonomik atılımlar yapılmıştır. Medeniyetleri ve tarihi etkileyen programlama ve planlama kavramının, yönetim alanında da önemli bir yeri vardır (Önder ve Güçlü, 2014:110).

Programlama ve planlama ile alakalı bildiğimiz kavramların çoğu ilk çağlardan bu yana her ne kadar biliniyorsa da esasen yirminci yüzyılın ilk yarısında gelişme ve ilerleme göstermiştir. Yönetim fikrinin gelişiminde bu dönemde yaşanan gelişmeler yönetim çağı olarak adlandırılmıştır (Özer, 2015:76).

Günümüzde de genel kabul gören bir yaklaşımla yönetim çağı olarak adlandırılan bu dönemde ortaya çıkan bilgiler rehberliğinde programlama ve planlamanın amacı ortaya konulabilir. Programlama ve planlama yönetimle idare edilen topluluğun kaynaklarını elverdiği ölçüde onu yaşadığı çevresine uyumlu hale getirirken hedefine ulaştırma amacı gütmektedir (Güçlü, 2003:62).

İlerleyen dönemlerde yapılan çalışmalar programlama ve planlamayı kullanacaklara dikkat edilmesi gereken noktaları ve olmazsa olmazları noktasında yol göstericidir. Programlama ve planlaması olmayan topluluk ise ileriye göremeyen, pusulası olmayan bir örgüttür. Dolayısıyla varlığını devam ettirmek isteyen tüm işletme, kuruluş ve topluluklar programlama ve planlamayı kullanmak ve onu sürekli güncellemek zorundadırlar (Güçlü, 2003:64).

Bir ön hazırlık, tasarı gerektiren programlama ve planlama kavramı; hitap ettiği kitleye, amacına, konusuna göre tanımını değişkenlik gösterebilecek bir kavramdır. Örneğin yönetsel tasarıları

ilgilendiren bir programlama ve planlamanın yine bir yönetsel programlama ve planlama tanımına ihtiyacı vardır (Ekiz ve Somel, 2005:101).

Kurumsal Programlama ve Planlamanın Fonksiyonu

Eğitim yönetiminde programlama ve planlama yapısının en temel işlevi içerisinde eğitim kapsamını genişletmek ve mevcut eğitim kalitesini arttırmak çok önemlidir (Kırhan, 2009:74). Eğitim fonksiyonunun ile ilgili genel çerçevede yer alan yapısal durumlar programlama ve planlama açısından son derece hayati bir gereklilik arz etmektedir.

Programlama ve planlamanın yapısal fonksiyonunun geliştirilmesi için eğitim yönetiminde yöntem analizinin ve kapsamının genişletilmesi gerekir. 1982 T.C. Anayasası'nda ve 1739 sayılı Milli Eğitim Kanununda eğitim fonksiyonu yer almaktadır. Her okulun kendi çevresindeki öğrenim yaşına gelmiş olan vatandaşları okula alması şarttır (Koyuncu, 2011:74).

Bununla birlikte programlama ve planlama dahilinde eğitim ve öğretimin niteliğinin yükseltilmesi elzemdir. Milli eğitimin amaçları ile doğrultulu olarak, eğitim ağının genişletilerek daha donanımlı öğrenciler yetiştirilmesi eğitim yönetiminin iki temel amacından ikincisidir. Okulun etkili çalışabilmesi için bazı hedeflere ulaşması gerekmektedir (Gedikoğlu, 2015:18).

Programlama ve planlama kapsamında eğitim ve öğretimin verimliliğinin artırılması gerekmektedir. Eğitim yönetiminde verimlilik çok önemlidir. Çok az maliyete çok fazla iş başarımı eğitimde esastır. Öğrenci başına düşen girdinin azaltılması ve bu yol ile öğrencinin eğitsel niteliğinin artırılması gerekmektedir (Okutan, 2012:41).

Öğrenci merkezli yapı oluşumu için öğretmenlerin doyumunun sağlanması gerekir. Eğitim yönetiminde görev yapan personelin tüm ihtiyaçlarının sağlanarak doyumlarının artırılması elzemdir. Karşılanan emeğin karşılığının hakkaniyetli bir şekilde verilmesi çalışan doyumunun sağlanması açısından gerekli olduğu kadar çalışanların hak ve hukukunun korunması açısından da gereklidir (Gündüz ve Ergen, 2014:62).

Programlama ve planlama çerçevesinde eğitim kurumlarında görev yapan çalışanların sağlığının korunması olmazsa olmazdır. Eğitim yönetiminde çalışanlar arasındaki iletişim kopukluklarını giderme ve onları ortak amaç etrafında toplayarak motive etmeyi kapsayan sağlığın korunması

ilkesi eğitimin fonksiyonel özelliğinin bir sonucudur (Kırhan, 2009:70).

Eğitim kurumlarının dirliğinin sağlanması son derece önemlidir. Eğitim yönetimi kapsamında meydana gelen değişikleri takip etmek ve uygun değişimleri uygulamak eğitimi kurumlarının dirliğinin sağlanması bakımından oldukça yararlıdır. Bu yolla eğitimin fonksiyonu içersinde yer alan eğitimi kurumlarının dirliğinin sağlanması ile sağlıklı bir eğitim ortamı oluşturmak mümkündür (Karademir, 2016:47).

Son olarak programlama ve planlama kapsamında öğrenci merkezli eğitim kurumlarının çevresine yararlı kılınması temel gereklilikler arasında yer almaktadır. Gereklili eğitim hizmetlerini sunmanın yanı sıra halka öncülük etmek, doğal zenginlikleri korumak ve sağlık koşullarını iyileştirmek eğitim kurumlarının görevidir (Okutan, 2012:49).

Eğitim kurumları yalnızca kendi içersine kapanan ve dış dünyadan soyutlanan bir eğitim içeriğine sahip olarak değil, çevresine faydalı işlerin içersinde bulunarak fonksiyonel bir eğitim modeli geliştirebilir ve böylelikle öğrenci merkezli programlama ve planlama yapısının temel taşı meydana getirebilir (Ereş, 2004:20).

Sonuç

Bireyin gelişiminin temel dayanağı olan eğitim, hayatın her aşamasında olan bir kavramdır. Hayatın her aşamasında olan bu kavramı da ifade eden, kalite ölçüleri ve çerçeveleri bulunmaktadır. Eğitim yönetiminde verilen eğitimi iyileştirmeyi ve ülkenin eğitim seviyesini yükseltmeyi de amaçlayan eğitim kurumları programlama ve planlama ile kendilerine katkı sağlayabilmektedirler.

Programlama ve planlama yardımı ile eğitim kurumları amaç ve yöntemlerini kamuya açarak kendi şeffaflıklarını kanıtlamış, yine kendileri gibi olan rakiplerine üstünlük kurmuş kurumlara dönüşmektedirler. Programlama ve planlama eğitim kurumları için önem arz etmektedir. Programlama ve planlamalarını kamuya açarak eğitim kurumları çalışanlarının, öğrencilerinin ve eğitim kurumunun rakiplerine karşı bulunduğu pozisyonu netleştirerek kendini tercih sıralarında üst sıralara yerleştirebilirler.

Programlama ve planlamaları eğitim kurumlarının sesi olarak düşünerek onlara ön vermek ülkeye

fayda sağlayacaktır. Bu yapıldığı zaman eğitim yönetiminde yeniliklerin, değişikliklerin olup olmadığı önceki dönem programlama ve planlamaları ile kıyaslanarak, raporları incelenerek öğrenilebilir.

Kurumsal programlama ve planlamanın eğitim sisteminde uygulanmadan önceki zaman ve sonraki zaman arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıklar eğitime katkı sağlayacak değişimlerdir ve programlama ve planlama sayesinde geliştirilebilir ve çalışanları motive ederek eğitimcilerin de eğitime yoğunlaşmalarına katkı sağlayabilirler.

Programlama ve planlama eğitim kurumlarını yapısal sorunlardan uzaklaştırmıştır. Eğitim kurumlarının kaynakları belirlenerek bu kaynaklar hedeflerine ulaşma yolunda program ve planlı olarak kullanılmaya başlamıştır. Kurumsal vizyon ve misyon belirlenerek hantallaşma engellenmeye çalışılmıştır.

Uluslararası eğitim sistemi içinde ulusal eğitim sisteminin nerede olduğunu, programlama ve planlamaların uluslararası eğitim seviyeleriyle rekabet edip edemediği, programlama ve planlama yardımı ile anlaşılabilir. Ülkemizde Avrupa Birliği'ne uyum süreci adına eğitimde yapılan pek çok yenilik yine ülkemizin fayda sağlamıştır.

Programlama ve planlama tam anlamıyla bu şekilde yapısal formlara şekil vererek ülke geleceğinin teminatı olan öğrencilerin gelişiminin önündeki engelleri ortadan kaldırırlar. Bu programlama ve planlamaların eğitim ve öğretim taktik stratejileri ile çizgisel gelişimiyle birlikte eğitim yönetiminde istenen seviyeye ulaşılması kaçınılmaz olacak ve öğrencilerin çok daha nitelikli, vizyoner eğitim almalarının önü açılacaktır.

Kaynakça

Ada, Ş. ve Akan D. (2007). Değişim Süreçlerinde Yetkili Okullar. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 31.

Aydın, M. (2007). *Eğitimsel Yönetim*. Ankara: Hatiboğlu Yayınları.

Babaoğlan, E., Nalbant, A. ve Çelik, E. (2017). Okul Başarısına Okul Yöneticisinin Etkisine İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (41), 99.

Balay, R. (2015). Gönüle Uzanan Eğitim: Milli Eğitim. *Dil Edebiyat ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (13), 95.

Balcı, A. (2015). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, Teknikleri ve İlkeler*, Ankara: Pegem Yayınları.

Balcı, A.ve Apaydın, Ç. (2009). Türkiye’de Eğitim Yönetim Araştırmalarının Durumu: Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi Örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15 (52), 323.

Barut, E. (2007). İlköğretim Okullarına Sınavla Atanan Yöneticiler İle, Sınavsız Atanan Yöneticilerin Yönetim Süreçlerine Yönelik Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Sakarya.

Bilge, B. (2013). Öğrencilerin Başarısını Artırmada Okul Yöneticinden Beklenen Liderlik Özellikleri. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 1 (3), 13.

Bryson, J. (2010). The Future of Public and Nonprofit Strategic Planning in The United States. *Publics Administrations Reviews*, (71), 257.

Budak, G. (2000). Öğrenen Örgütlerde Kurumsal programlama ve planlama ve Programlama Öğrenme. *Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Dergisi*, 15 (2), 111.

Budur, A. Ç. (2015). Summer Hill Okul Modelinin Eğitim Sistemimiz İçerisindeki Okullarda Uygulanabilirliğinin Yönetim Süreçleri Açısından İncelenmesi. İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.

Bursalıoğlu, Z. (2014). *Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama*, Ankara: Pegem Yayınları.

Cemaloğlu, N. (2005). Türkiye’de Okul Yöneticisi Yetiştirme ve İstihdamı Var Olan Durum, Gelecekteki Olası Gelişme ve Sorunlar. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (4), 274.

Çelik, V. (2008). *Okul Yönetimi*, Ankara: Pegem Yayınları.

Demirtaş, B. (2008). Atatürk’ün Döneminde Eğitim Alanında Yaşanan Gelişmeler. *Gazi Akademik Bakış*, 4 (1), 176.

Dura, Y. C. ve Karakoç, C. (2009). Yönetim Sistemi Bağlamında Planlama Örgütlenmesi ve Yerel Yatırım Planlama Projesinin Değerlendirilmesi. *Türk İdare Dergisi*, (81), 472.

- Ekiz, C. ve Somel, A. (2005). Planlama Anlayışının Değişimi. *Mülkiye Dergisi*, 31 (25), 976.
- Erdoğan, İ. (2006). Okul Yöneticilerinin Genel Özellikleri ve Yöneticilik Tutumları ile İlgili Bir Araştırma. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 118.
- Ereş, F. (2004). Eğitim Yönetiminde Kurumsal programlama ve planlama. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 29.
- Ergen, H. (2013). Eğitimde Planlama Yaklaşımları ve Kullanılan Eğitim Göstergeleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (7), 157.
- Gedikoğlu, O. (2015). *Lider ve Okul Yönetimi*. Ankara: Anı Yayınları.
- Genç, N. (2007). *Yönetimler ve Organizasyonlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Güçlü, N. (2003). Programlama Yönetim. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (4), 75.
- Gümüşeli, A. İ. (2004). Çağdaş Okul Müdürünün Liderlik Alanları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 8 (3), 548.
- Gündüz, G. ve Ergen, H. (2014). Kamu Okullarının Sosyal Sermaye Düzeyleri ve Dezavantajlılıkları ile İlgili Değişkenler Arasındaki İlişki. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (4), 675.
- Harvey, M., Novicevic, M. ve Garrison, G. (2005). Global Virtual Teams: A Humans Resoure Capitalist Architecture. *The Internationals Journals of Human Resourc Managemen*, 12 (1), 199.
- İlgar, L. (2012). *Okul ve Sınıf Yönetimi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Işık, H. ve Aypay, A. (2004). Eğitimde Programlama Plan Geliştirme Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (2), 363.
- Karaçor, S. ve Şahin, A. (2004). Örgütsel İletişim Kurma Yöntemleri Yönelik Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2 (7), 917.
- Karademir, M. (2016). Ortaokul Öğretmenlerinin Okul Yönetiminde Kayırmacılık Algıları ile Örgütsel Sinizm Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.
- Killam, L. (2013). *Research Terminology Simplified: Paradigms, Axiology, Ontology*,

Epistemology and Methodology. New York: Kindle Edition.

Kırhan, T. (2009). Bir Okul Müdürünün Yönetim ve Liderlik Anlayışının Değerlendirilmesi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.

Kızılcılık, S. (2013). *Frankfurt Okulu*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Koyuncu, R. (2011). İlköğretim Yönetiminde Yönetici Davranışlarının Öğretmenlerin Mesleklerine Yabancılaşmasına Etkisi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Niğde.

Nişancı, Z. (2015). Geçmişten Günümüze Yönetim. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 11 (5), 294.

Okutan, M. (2012). *Eğitim Yönetimi ve Denetimi*. Ankara: Pegem Yayınları.

Önder, E. ve Güçlü, N. (2014). İlköğretimde Okullar Arası Başarı Farklılıklarını Azaltmaya Yönelik Çözüm Önerileri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 41 (10), 32.

Özdemir, M. (2017). Eğitim Yönetiminde Epistemiksel Bunalımın Arkeolojileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 20 (3), 24.

Özdemir, M. (2018). *Eğitim Yönetimi: Alanın Kendisel Temelleri ve Çağdaş Yönelimleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Özdemir, M. (2018b). Eğitim Yönetiminde Olgu ve Değer Sorunsalına İlişkin Görüşlerin Değerlendirilmesi. *Amme İdaresi Dergisi*, 1 (20), 172.

Özer, A. (2015). Kurumlarda Planlamanın Önemi Üzerine Değerlendirmeler. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 4 (4), 74.

Özlem, D. (2007). *Pozitivizm ve Siyaset*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Paşaoğlu, D. (2013). *Yönetimler ve Organizasyonlar*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Şahin, S. ve Aslan, N. (2008). İlköğretim Okul Yöneticilerinin Kurumsal programlama ve planlamaya İlişkin Görüşleri Üzerine Nitel Bir Çalışma. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (2), 189.

Şimşek, Ş. (2008). *Yönetişimsellik ve Organizasyonluk*. Konya: Eğitim Kitabevi.

Şişman, M. (1998). Eğitim Yönetiminde Kuram ve Araştırmada Alternatif Paradigma ve

Yaklaşımlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1 (11), 322.

Tandoğdu, N. (2007). Ortaöğretim Okullarındaki Öğretmenlerin Okul Yönetimine İlişkin Değışimi Yönetme Yeterlik Algılarının İncelenmesi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.

Tekeli, M. A. (2011). Örgüt Verimliliğinin Artırılmasında İletişimin Rolü. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.

Tural, E. (2014). *Kamu Yönetimi Eğitiminin Tudaie Tarihi 1941-1991*. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.

Yalçın, M. (2015). Batılı Bilgilerin Türkiye Akademilerindeki Rolü: Eğitim Yönetimi Alanının Değerlendirilmesi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Eskişehir.

Yıldırım, A.ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yurtseveroğlu, N. (2004). Eğitimde Programlama Yönetimi. *İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (12), 110.